

vao zavrnuće naredbe, globio prolaznike ako bace neugašeni pikavac – a rezultat? Požar za požarom.

Lajoš Tot nije tako postupao. Izgleda da se već u nastupu spobnog vatrogasca krije sve ono čime se može preduprediti izbjanje požara. Svaki dan je obilazio opštini u svojoj naočitoj uniformi koja je tako sjajno priličila njegovom krupnom stasu, razgovarao je s prolaznicima, navraćao kod poznanika, pa iako čak i nije izričao nikada aluzije na protivpozarne prekršaje, ipak ako bi negde zadimio neugašen pikavac, troje-četvoro bi pohitalo da ga što pre zgaze. Za vreme njegovog službovanja od četrnaest godina nije se zbio nijedan jedini požar.

Njegov ugled, međutim, nije se ograničavao samo na protivpozarne pitanja. Na svadbama on je sedeo na čelu stola. U zavadama oko nasleda njegova reč je bila presudna, a njemu bi se obratio i onaj koji je imao nameru da presloži peć. A pri smrtnim slučajevima mrtvozornik je pozivan tek kad bi on izrekao mudrost:

– Preminuo je jadnik.

Ni u prezidivanje peći, ni u pravne poslove, ni u salamuru za šunke nije razumevao bolje od drugih. On je uvek govorio ono što bi i drugi rekli, uglavnom samo trenutak ranije. Kako ostali nisu znali da ono što kaže Tot i njima može pasti na um, komandir vatrogasaca je došao na glas u opštini da je mudar čovek. Ono što on učini, to je dobro učinjeno. Ako bi šutnuo kamen, on bi se uvek zau stavio na pravom mestu, na svom konačnom i jedino mogućem mestu, bilo gde da je ono. Ugled je, naime, kao neki pečat; nema nikakve veze s dokumentom o kojem je reč, pa ipak mu pečat daje verodostojnost.

Na njegovom mestu svako bi dva puta promislio da li da se usred bela dana prošeta duž Matresentane jednim prometnim putem sa šlemom nabijenim na oči. On je, međutim, propustio pred preklinjućim Mariškinim pogledom, iz kojega kao da su ga gledale voljene sinovljeve oči. Nabio je šlem na čelo.

– No – mrmlajo je. – Evo. Šta još hocete?

– Ništa više – oglasi se Mariška. – Sjajan si ti čovek, mili moj.

– I ne stoji vam loše – dodade Arika. – Tata, čak ste ovako još zgodniji!

– O boljem rešenju se ne može ni sanjati – odao je priznaje major.

Tot je smrknuta lica prihvatio priznanje, a nije se razgalio ni kada su opkolili majora i drumom krenuli kući. A da mu šlem ne bio nabijen na oči, mogao bi reći da su prošli Matrasentanom u pravoj trijumfalnoj povorci. Duž puta su se otvarali prozori, pomerale zavese, mrdale senke. Porodica Sabo je iznela šlogiranog dedu na dvorište, gospoda Gizi (žena na lošem glasu) velikom je brzinom grabilu s konopca za sušenje veša upadljiviju parčad donjem rublju, a u međuvremenu je, iza zvezes od čaršava, temeljito odmerila majora. Kola bi se zaustavljala, deca prekidala igru i gledali za njima otvorenih ustiju.

Sam major ništa nije primetio od ove radoznalosti. Njega su interesovale pojave sasvim drugačije prirode. Na primer, sumnjičavo je zagledao oluke na kućama. Obrato je pažnju na kanap koji je bio polžen duž puta i gubio se u šipražu pored druma. Oprezno ga je zaobišao i rekao domaćinima:

– Pažnja! Ne sme se nagaziti!

Docnije, kada im je došla u susret grupa skauta, a njihov vođa neočekivano dunuo u pištaljku, major je skočio iza jednog stabla pored puta.

– Kako smeju ovi dečaci da koriste pištaljku? – pitao je besno.

Malo potom, kada su nastavili put, primetio je:

– Zaboravljam da sam kod kuće.

– Kada je stigao, bio je umoran. Ova duga šetnja, i strah, još su ga više iscrpli. Kada su stigli pred kuću, jedva se držao na nogama. Ni pogledom nije udostojio čuvene Mariškine dalije, ni divan pogled koji se pruža sa zastakljene verande, čak nije primetio ni miris borovine koji je ispunjavao celu kuću. Bespomoćno je podnosio da ga domaćin i domaćica razodevaju, oblače u pižamu, polože u postelju. Čim je legao, pao je u dobrok san iz kojega se razbudio tek kad je sunce bilo na smiraju.

Kada su mu se oči već sklopile, još s praga sna je rekao Mariški:

– Draga Mariša, Mariška, ako bi neka starica obučena kao po eventualno htela da zameni med u saću za so, molim vas, streljajte je.

– Sve će biti u redu, poštovani gospodine majore – smirila ga je Mariška.

Na prstima se iskrala na verandu i uzdahnula uz pune oči suza:

– Jadnik!

– Koliko je propatio! – dodala je Agika.

I ona je gutala suze. Samo je Tot ostao mrk, bez saosećanja. Spopalo ga je neko nesigurno osećanje.

(nastaviće se)

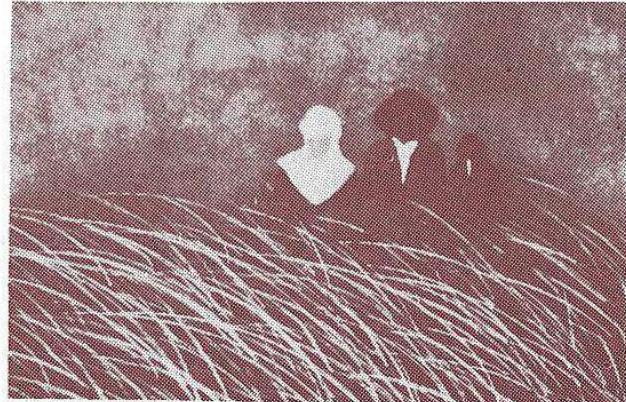
S madarskog:
Sava Babić

vidim unapred: šupljina slova a

boris kulenović

Ovogodišnje muve
su za sada larve
i nimalo veće
od zrna peska.

Vidim unapred:
vidim jednu od njih
kako se u spiralni
spušta na moju tetoviranu ruku.

Muva je mala.
Teško ju je uhvatiti
jer leti brzo i vijugavo
i brzo se potroši.

Ali ova je već starac,
njeno telo, nalik na
oživelu gužvu crnog konca
živi samo jedno leto.

Vidim unapred:
septembar je,
sram te životinje
ja sam krupan i spor.

Neću te ubiti muvo,
nemirnu i nestvarnu, dok
sedиш na mojoj ruci.
Ja sam krupan i spor,
možda malo znojavih led
krupan, spor i dugovečan.

Ne umem da letim,
toplo mi je, osećam se
kao Uspešan Čovek,
u sfumatu popodneva, da.

Purpurni okrajci horizonta
prljaju pleća snega,
a iza
primiče se noć
i šušte joj vrhovi krila.

Uz uzdah brzine,
soko,
spušta se na dignutu ruku.
Uz uzdah svetlosti,
lovac,
osipa se niz vetrar.

Ovo je visoka soba
na čijem belom svodu
titra osmeh Sunca.
Ovo je prostran krevet
preko čijih ivica
prelivaju se ruke.
Ovo je tik-tak
kraj glave,
što kao tegleći konj
spokojno kaska za nijansama tame.
Ovo je čilim boje Severnog mora
po kome se devojčina stopala smeju
dok ulazi u keramičku raskoš
kuptaila, gola.

Ovo je dvoje ljubavnika,
ovo je dvoje ljubavnika.

Na horizontalne i nepokretne
na njih se ruše zvuci
usne harmonike i noći.

Nacrtaču ga pastelnim bojama
na grimiznom pokrovu,
koji vidim

zatvorenih očiju,
dok ležim pod suncem
kao kap ribljeg ulja,
ili utopljenika neutrošena starost.

Danas,
u odelu od benzina i katrana,
On je izmaglica nad trbusima
nauznak pozaspalič čamaca,
On izrasta iz svetlo-zlatnog žiga sudbine
prekrivenog mušicama,
i kao konfete, gradom
razbacuje noćne more.

U ponoć,
što je crno-belim
televizorskim slikama
pripremljena za našu sobu,
sa mesečevog roga
vidim sebe,
gde sklupčan i neroden
plutam u šupljini slova A.

More je sestra moga znoja.

Idem... hodam...
Bagnola je ostala
da na suncu,
sanja san olovne fatamorgane.

Asfalt, palme, rida prašina.

Mitraljezom, koji sam
nosio kao krst
i pokrivao ga hladovinom,
uradio sam
ružičastu prikazu kupačice.

Na njeni mala stopala
sa deset skerletnih noktiju,
poput izmaštanih poza za parenje
lepile su se borove iglice.

Pogledaj ga,
mog mrtvog, plehanog konja.
Stvari postaju leševi
kada zaželiš da se igras Patetike.

Tragični Heroj stoji,
a kulise se vrte
i ožiljci se lepe
kao noćni leptirovi
na vetrobran auta
što juri nedodirljiv.